

PwC Corporate Finance

NVP onderzoek Private Equity en Venture Capital Marktcijfers 2018

NVP

Vertrouwelijk

April 2019

pwc

Contents

PwC NVP onderzoek team	3
Investerings en desinvesteringen	5
Investerings	7
Desinvesteringen	15
Fondsenwerving	19
Geografische splits	22
Trends en samenvatting	25

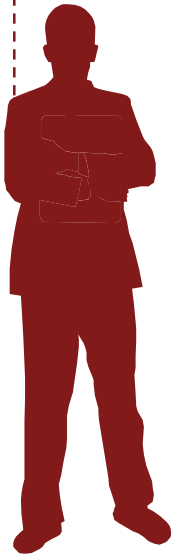
PwC NVP onderzoek team

PwC Corporate Finance team dat in samenwerking met de NVP analyses heeft opgesteld over de huidige Private Equity en Venture Capital markt in Nederland

Joris van de Kerkhof
Partner

+31 (0) 88 792 76 22
+31 (0) 6 26 14 09 48
joris.van.de.kerkhof@nl.pwc.com

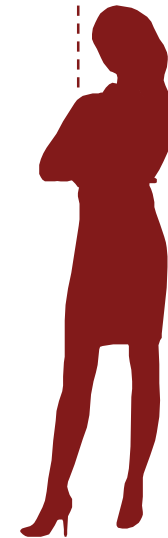
Joost Storms
Senior Consultant

+31 (0) 88 792 64 23
+31 (0) 6 20 85 45 37
joost.storms@pwc.com

Amber Willemsen
Consultant

+31 (0) 88 792 0020
+31 (0) 6 83 14 04 31
amber.willemsen@pwc.com

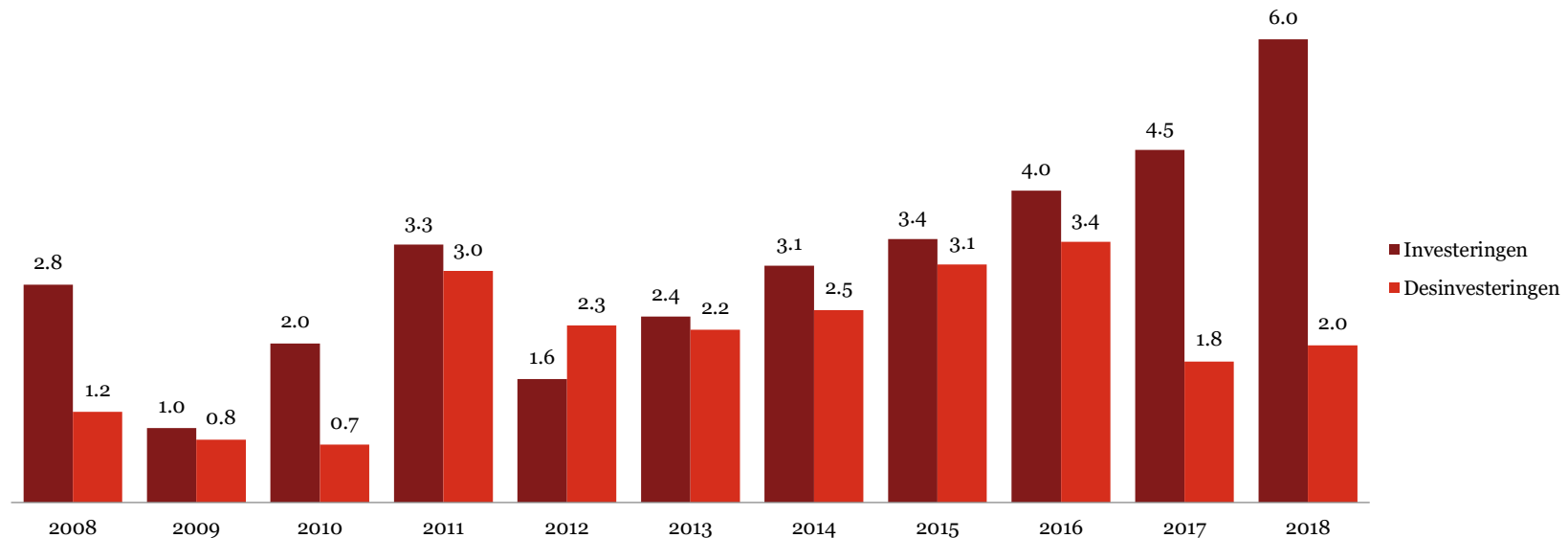

Investerings en desinvesteringen

Het totaal geïnvesteerde bedrag in Nederlandse ondernemingen is voor het zesde jaar op rij gestegen en op het hoogste punt van de afgelopen 10 jaar, het gedesinvesteerde bedrag is erg laag, al stijgt het wel weer t.o.v. 2017

PE & VC investeringen en desinvesteringen¹ in Nederlandse ondernemingen 2008 – 2018

in € miljarden

Markt analyse - Private Equity investeringen in Nederlandse ondernemingen

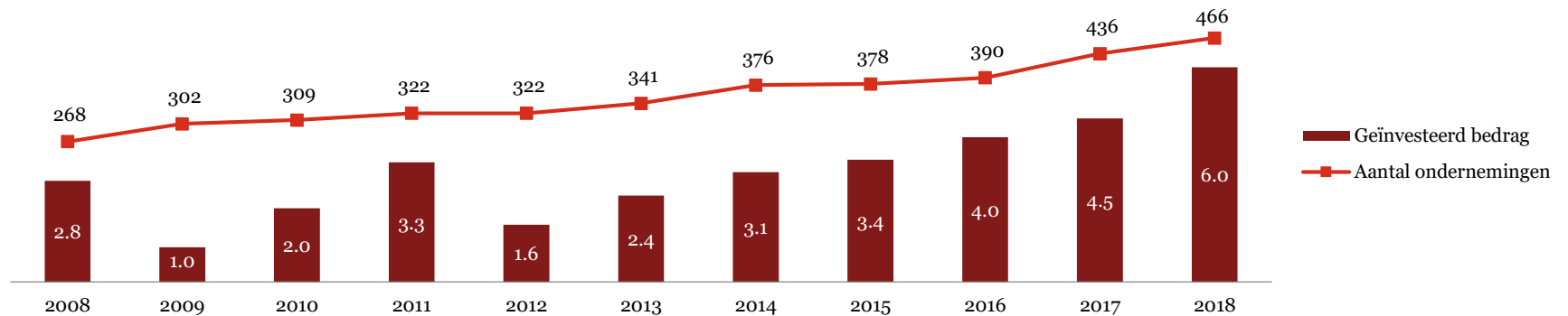
Noot: In de gehele presentatie zijn de gerapporteerde desinvesteringen opgenomen tegen kostprijs

Investerings

Zowel het aantal investeringen als het geheel geïnvesteerde bedrag zijn significant gegroeid. Ook wordt er voor grotere bedragen geïnvesteerd

Investerings door PE & VC in Nederlandse ondernemingen uitgesplitst in geïnvesteerd bedrag en aantal ondernemingen 2008 – 2018

bedrag in € miljarden

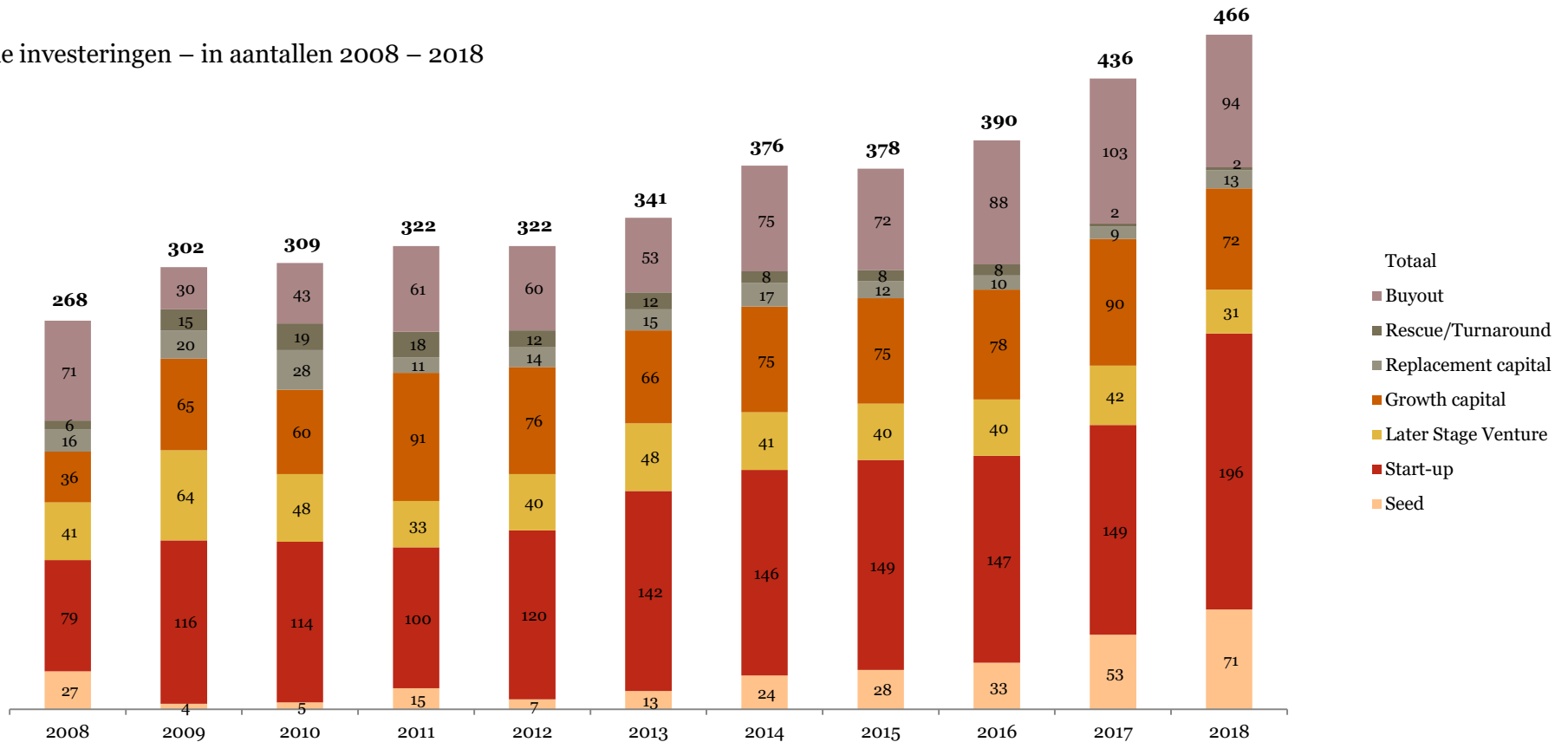
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	(x €1 mln)
10,5	3,2	6,6	10,3	4,9	7,0	8,1	9,0	10,3	10,4	12,8	Gemiddeld geïnvesteerd bedrag per onderneming

Het aantal investeringen in early stage & seed is enorm gegroeid in vergelijking met voorgaande jaren

Totale investeringen door PE & VC in Nederlandse ondernemingen uitgesplitst in investeringstype

Totale investeringen – in aantallen 2008 – 2018

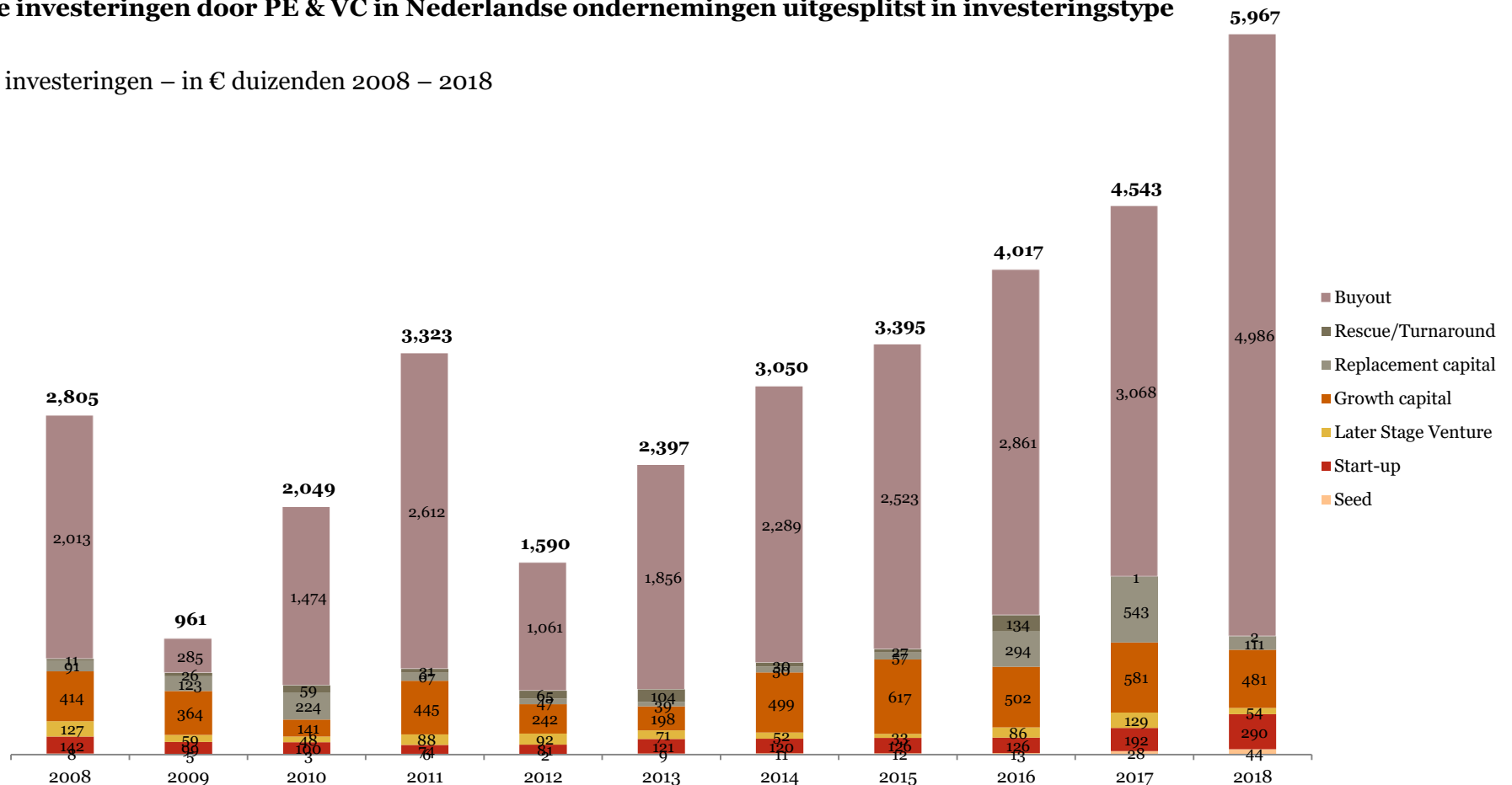

Noot: Het totale aantal investeringen zoals opgenomen komt niet overeen met de som van de afzonderlijke getallen. Dit komt doordat er soms in één bedrijf meerdere investeringen zijn gedaan en dat het bedrijf zich ten tijde van de investeringen in verschillende investeringsfasen bevond.

Er is in 2018 aanzienlijk minder geïnvesteerd in replacement capital & rescue/turnaround en meer in start-ups t.o.v. 2017. Zoals altijd gaat de grootste hoeveelheid van de investeringen naar buyouts

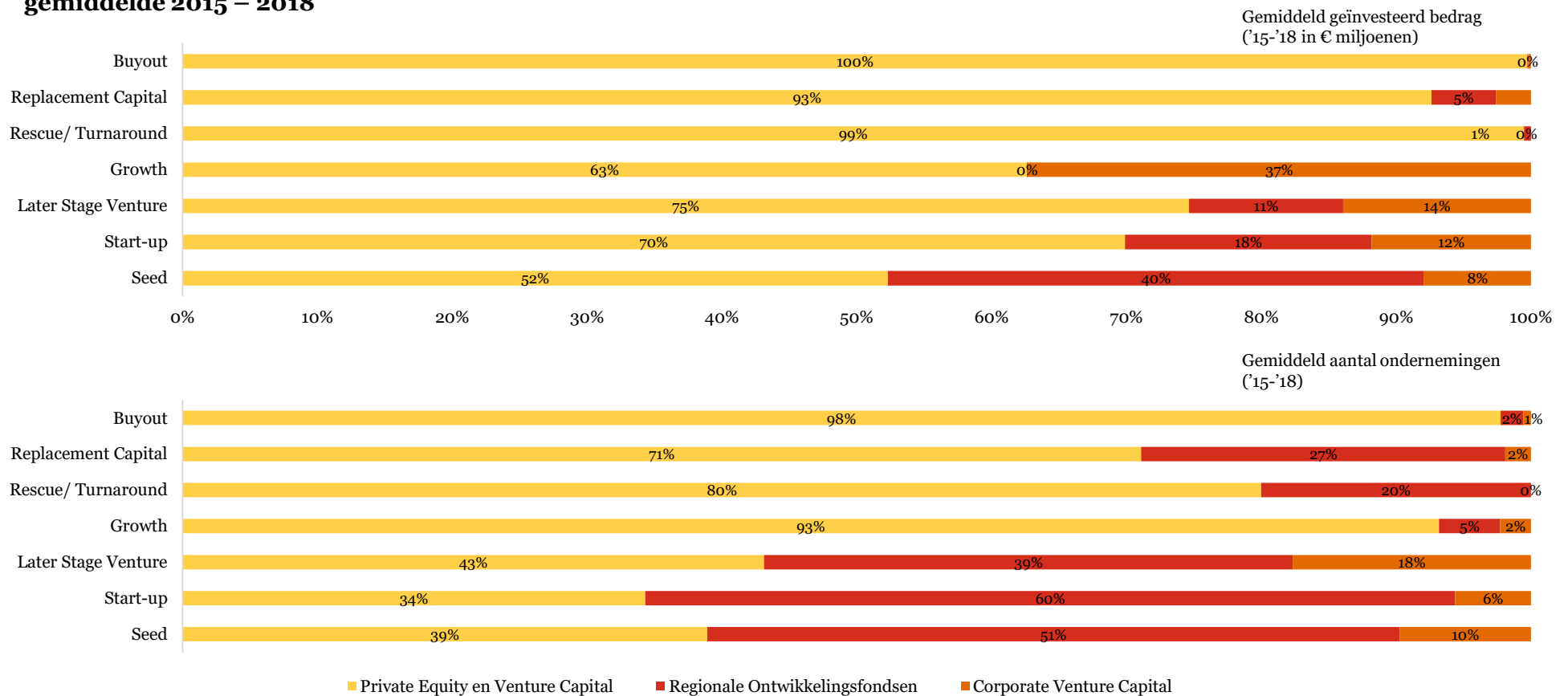
Totale investeringen door PE & VC in Nederlandse ondernemingen uitgesplitst in investeringstype

Totale investeringen – in € duizenden 2008 – 2018

Early stage investeringen worden relatief meer door ROF's en CVC's ondernomen. Daarnaast wordt door hen ook meer geïnvesteerd in later stage venture t.o.v. de jaren vóór 2015

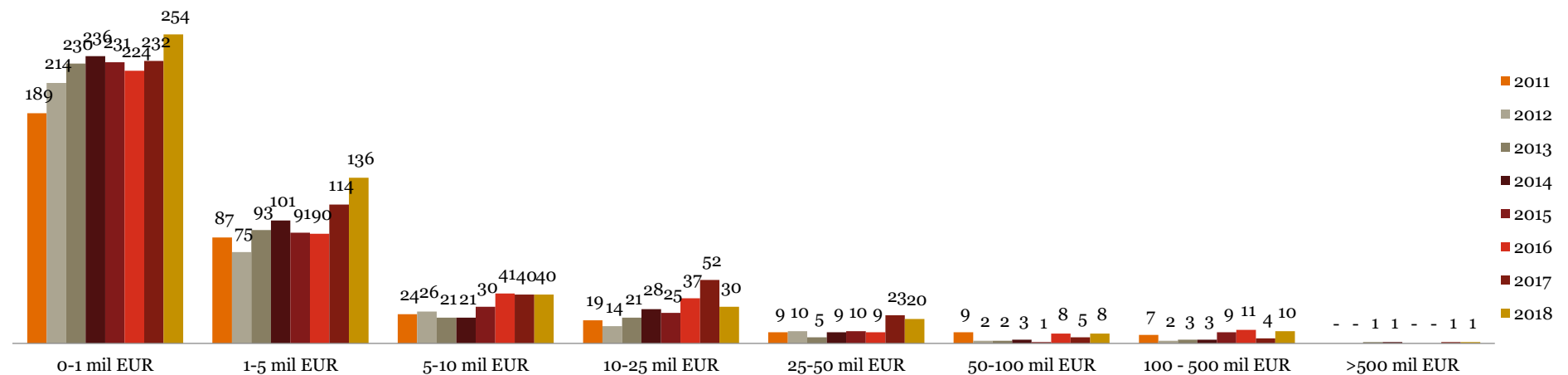
Investerings door PE & VC in Nederland uitgesplitst naar investeringstype en type investeringsmaatschappij gemiddelde 2015 – 2018

Toename investeringen in ondernemingen vooral zichtbaar in het €0 - €5m segment

Aantal Nederlandse ondernemingen waarin PE & VC heeft geïnvesteerd naar omvang 2011 – 2018

Aantal ondernemingen

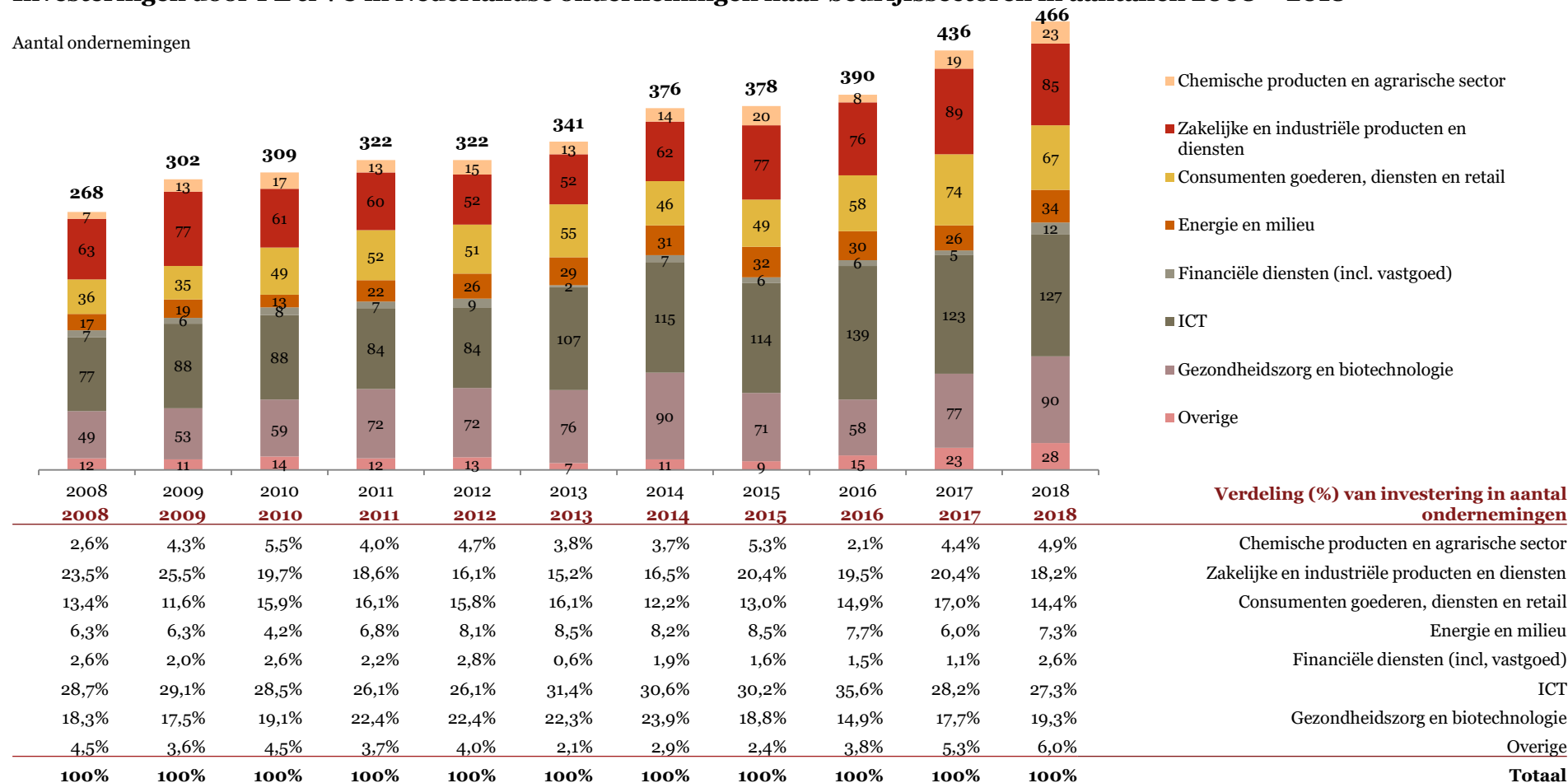
	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%
0-1 mil EUR	135	46%	208	64%	207	61%	189	55%	214	62%	230	61%	236	59%	231	58%	224	53%	232	46%	254	51%
1-5 mil EUR	78	27%	81	25%	76	23%	87	25%	75	22%	93	25%	101	25%	91	23%	90	21%	114	23%	136	27%
5-10 mil EUR	36	12%	18	6%	19	6%	24	7%	26	8%	21	6%	21	5%	30	8%	41	10%	40	8%	40	8%
10-25 mil EUR	31	11%	10	3%	17	5%	19	6%	14	4%	21	6%	28	7%	25	6%	37	9%	52	10%	30	6%
25-50 mil EUR	4	1%	5	2%	9	3%	9	3%	10	3%	5	1%	9	2%	10	3%	9	2%	23	5%	20	4%
50-100 mil EUR	5	2%	3	1%	5	1%	9	3%	2	1%	2	1%	3	1%	1	0%	8	2%	5	1%	8	2%
100 - 500 mil EUR	5	2%	-	0%	4	1%	7	2%	2	1%	3	1%	3	1%	9	2%	11	3%	4	1%	10	2%
>500 mil EUR	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	1	0%	1	0%	-	0%	-	0%	1	0%	1	0%
Totaal	268	100%	302	100%	309	100%	322	100%	322	100%	341	100%	376	100%	378	100%	390	100%	436	100%	466	100%

Noot: Het totale aantal investeringen zoals opgenomen komt niet overeen met de som van de afzonderlijke getallen. Dit komt doordat er soms in één bedrijf meerdere investeringen zijn gedaan en dat het bedrijf zich ten tijde van de investeringen in verschillende investeringsfasen bevond.

ICT blijft een belangrijk investeringsgebied gemeten naar aantallen

Investerings door PE & VC in Nederlandse ondernemingen naar bedrijfssectoren in aantallen 2008 – 2018

Aantal ondernemingen

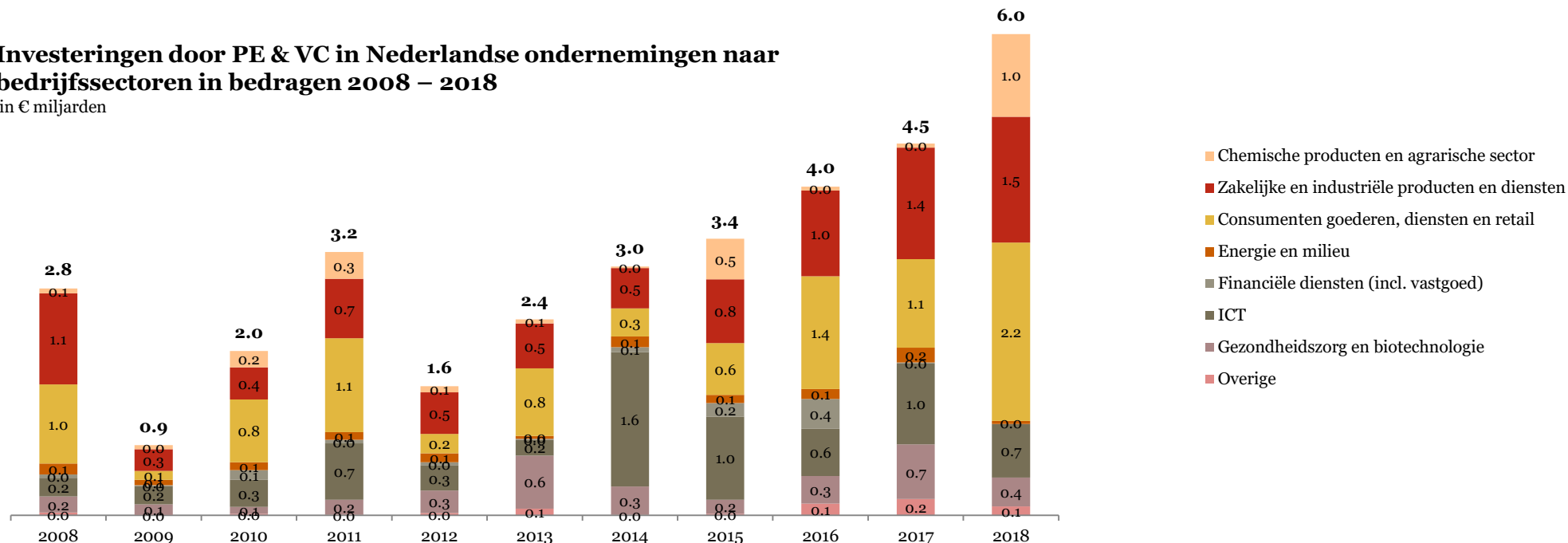

Noot: Het totale aantal investeringen zoals opgenomen komt niet overeen met de som van de afzonderlijke getallen. Dit komt doordat er soms in één bedrijf meerdere investeringen zijn gedaan en dat het bedrijf zich ten tijde van de investeringen in verschillende investeringsfasen bevond.

PE en VC hebben in 2018 over de gehele breedte van de markt geïnvesteerd met uitschieters naar Consumenten, goederen, diensten en retail en Chemische Producten en Agrarische Sector

Investerings door PE & VC in Nederlandse ondernemingen naar bedrijfssectoren in bedragen 2008 – 2018

in € miljarden

Verdeling (in %) van investeringen in bedragen

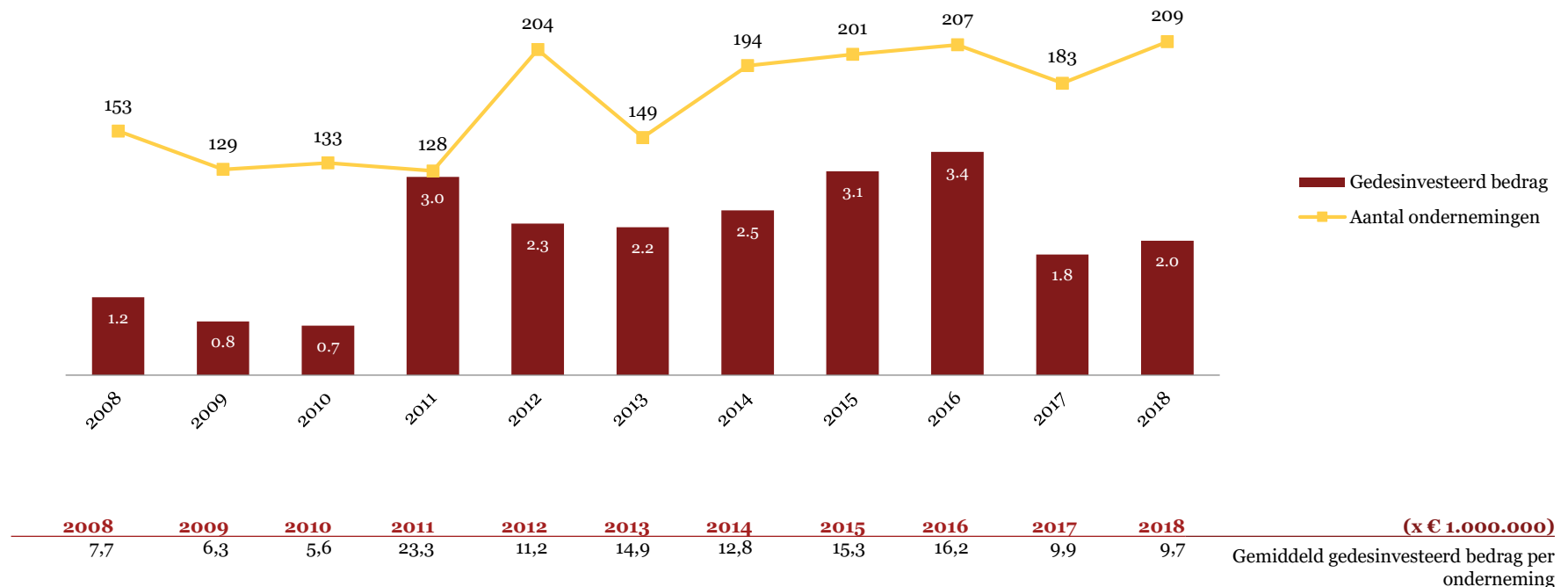
Year	Chemische producten en agrarische sector	Zakelijke en industriële producten en diensten	Consumenten goederen, diensten en retail	Energie en milieu	Financiële diensten (incl. vastgoed)	ICT	Gezondheidszorg en biotechnologie	Overige	Totaal
2008	2,2%	40,1%	34,8%	4,8%	1,5%	8,2%	7,0%	1,3%	100%
2009	5,7%	31,1%	12,7%	7,7%	0,8%	26,3%	13,9%	1,8%	100%
2010	10,0%	19,5%	38,1%	4,7%	6,0%	16,4%	4,2%	1,1%	100%
2011	10,2%	22,6%	35,6%	3,0%	1,3%	21,4%	5,6%	0,4%	100%
2012	4,6%	32,2%	15,0%	6,8%	2,7%	19,3%	17,3%	1,9%	100%
2013	2,2%	22,9%	34,5%	1,4%	0,7%	7,9%	27,1%	3,5%	100%
2014	0,7%	16,2%	11,3%	4,3%	2,0%	54,0%	11,3%	0,3%	100%
2015	14,7%	23,0%	18,8%	2,9%	4,9%	30,0%	5,1%	0,6%	100%
2016	1,2%	26,1%	34,3%	3,0%	9,1%	14,4%	8,3%	3,6%	100%
2017	1,1%	30,0%	23,8%	4,0%	0,3%	21,8%	14,7%	4,4%	100%
2018	16,9%	25,8%	36,5%	0,6%	1,4%	11,0%	5,9%	1,8%	100%

Desinvesteringen

De desinvesteringen zijn gestegen in 2018 ten opzichte van voorgaande jaren, maar het gemiddeld gedesinvesteerd bedrag per onderneming is lichtelijk gedaald

Desinvesteringen door PE & VC in Nederlandse ondernemingen uitgesplitst in gedesinvesteerd bedrag en aantal ondernemingen 2008 – 2018

bedrag in € miljarden

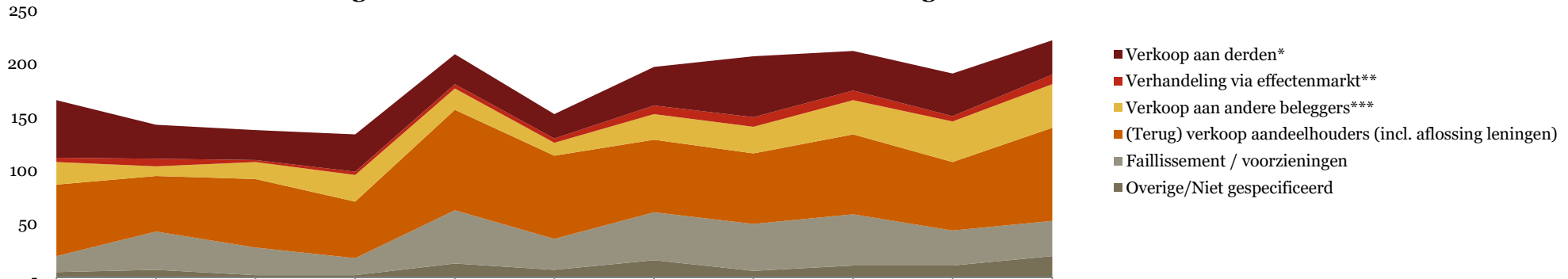

Noot: In de gehele presentatie zijn de gerapporteerde desinvesteringen opgenomen tegen kostprijs

De verkoop aan strategische partijen is qua aantallen afgenomen maar qua bedragen redelijk gestegen t.o.v. 2017. Daarnaast is de verkoop aan PE's in totale waarde enorm gedaald

Methoden van desinvesteringen door PE & VC van Nederlandse ondernemingen in aantallen 2008 – 2018

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Methode van desinvesteringen (aantal ondernemingen)
54	32	28	35	28	23	36	57	37	40	32	Verkoop aan derden*
4	7	2	3	4	4	8	9	9	5	9	Verhandeling via effectenmarkt**
21	9	16	25	20	12	24	25	32	38	41	Verkoop aan andere beleggers***
67	52	64	53	94	78	68	66	75	64	87	(Terug) verkoop aandeelhouders (incl. aflossing leningen)
15	36	26	16	50	29	45	44	48	33	33	Faillissement / voorzieningen
5	7	2	2	13	7	16	6	11	11	20	Overige/Niet gespecificeerd
153	129	133	128	204	149	194	201	207	183	209	Totaal****
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Methode van desinvesteringen (x € miljoenen)
513	356	363	1.363	544	381	471	1.336	760	836	954	Verkoop aan derden*
3	42	1	144	730	756	404	258	300	27	356	Verhandeling via effectenmarkt**
327	85	244	1.101	177	559	1.182	775	1.182	647	377	Verkoop aan andere beleggers***
243	56	101	352	86	448	290	399	163	174	284	(Terug) verkoop aandeelhouders (incl. aflossing leningen)
59	254	32	21	736	75	125	294	193	25	17	Faillissement / voorzieningen
25	16	6	3	10	7	8	7	763	105	37	Overige / niet gespecificeerd
1.171	810	746	2.983	2.282	2.225	2.480	3.068	3.361	1.815	2.024	Totaal

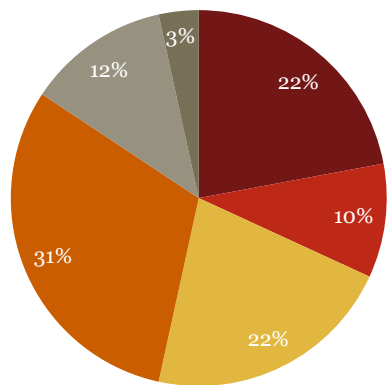
Noot: Het totale aantal desinvesteringen zoals opgenomen komt niet overeen met de som van de afzonderlijke getallen. Dit komt doordat er soms in één bedrijf meerdere desinvesteringen zijn gedaan en dat het bedrijf zich ten tijde van de investeringen in verschillende investeringsfasen bevond.

* Doorgaans verkoop aan strategische partijen
 ** Zowel beursintroductie als verhandeling van stukken na beursintroductie
 *** Zowel verkoop aan andere participatiemaatschappijen als aan een financiële instelling
 **** De som van het aantal desinvesteringen wijkt af het genoemde totaal doordat er meerdere desinvesteringen kunnen zijn in één onderneming

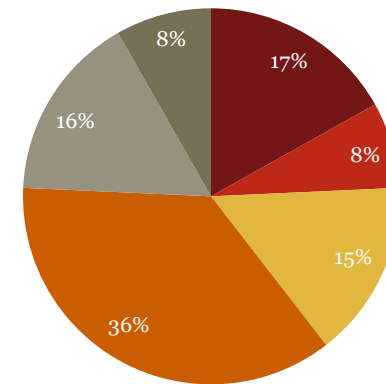
De exit routes verkoop aan derden of andere beleggers en beursgang maakten iets minder dan de helft (40%) uit van het totale aantal desinvesteringen in Nederland. Dit percentage was 54% in 2017

Methoden van desinvesteringen door PE & VC van Nederlandse ondernemingen op basis van aantallen 2018 vs. 2017

2017

2018

- Verkoop aan derden*
- Verhandeling via effectenmarkt**
- Verkoop aan andere beleggers***
- (Terug) verkoop aandeelhouders (incl. aflossing leningen)
- Faillissement / voorzieningen
- Overige/Niet gespecificeerd

2018	# desinvesteringen in # ondernemingen	Procentueel	# desinvesteringen	Procentueel
Verkoop aan derden*	32	15,3%	41	16,9%
Verhandeling via effectenmarkt**	9	4,3%	18	7,4%
Verkoop aan andere beleggers***	35	16,7%	37	15,2%
(Terug) verkoop aandeelhouders (incl. aflossing leningen)	80	38,3%	88	36,2%
Faillissement / voorzieningen	33	15,8%	39	16,0%
Overige/Niet gespecificeerd	20	9,6%	20	8,2%
Totaal****	209	100%	243	100%

* Doorgaans verkoop aan strategische partijen

** Zowel beursintroductie als verhandeling van stukken na beursintroductie

*** Zowel verkoop aan andere participatiemaatschappijen als aan een financiële instelling

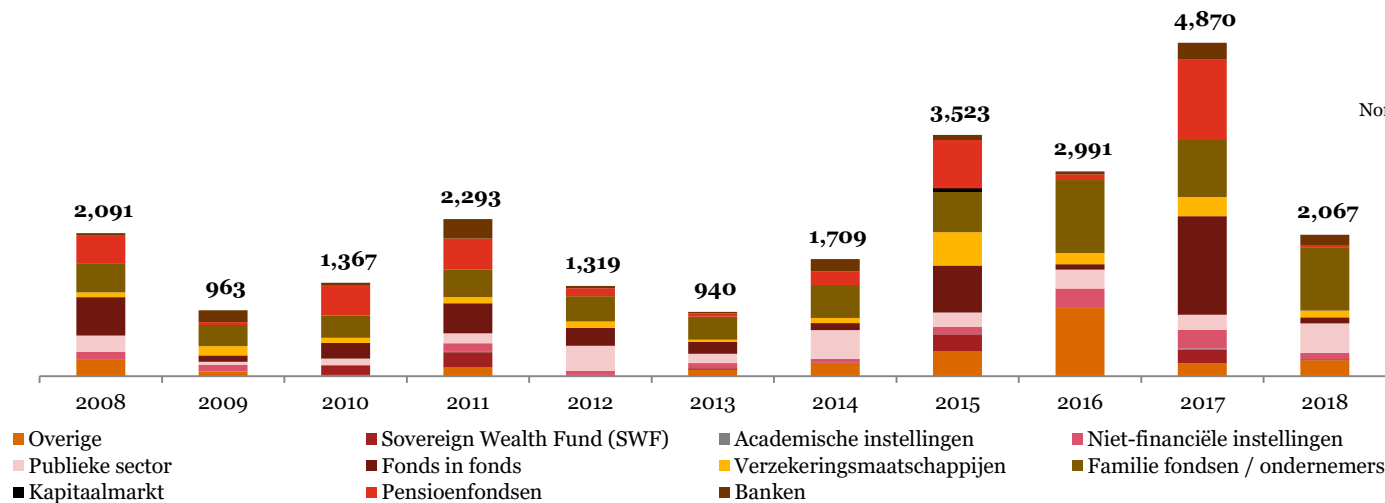
**** De som van het aantal desinvesteringen wijkt af het genoemde totaal doordat er meerdere desinvesteringen kunnen zijn in één onderneming

Fondsenwerving

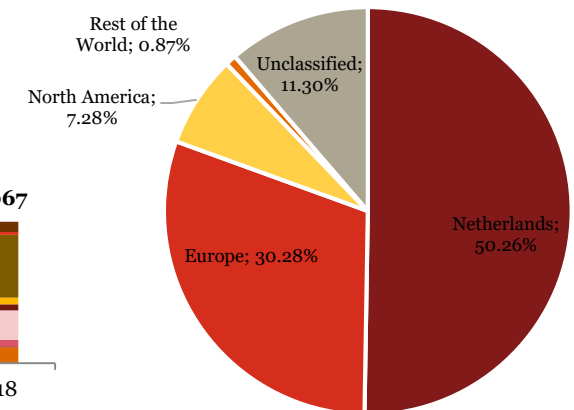
Vergeleken met 2017 is er een stuk minder opgehaald met fondsenwerving. Er is meer dan €2 miljard aan nieuwe fondsen geworven, waarbij familie fondsen/privé personen een opvallend belangrijke rol hebben gespeeld

Herkomst verworven fondsen van PE & VC 2008 – 2018

in € mln

Herkomst verworven fondsen 2018

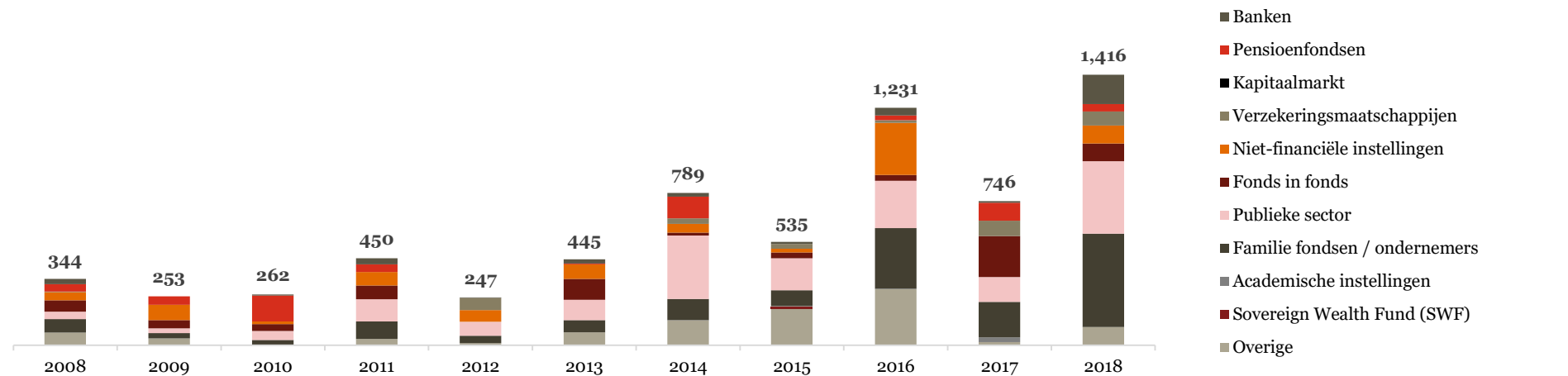

	Verdeling (%) van herkomst van verworven fondsen											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Overige	1%	18%	2%	12%	2%	2%	10%	2%	1%	5%	7%	Banken
Publieke sector	20%	5%	33%	20%	9%	5%	11%	20%	3%	24%	2%	Pensioenfondsen
Kapitaalmarkt	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	Kapitaalmarkt
Verzekeringsmaatschappijen	3%	14%	5%	4%	7%	3%	4%	14%	5%	6%	5%	Verzekeringsmaatschappijen
Niet-financiële instellingen	6%	10%	1%	6%	5%	8%	3%	3%	9%	6%	5%	Niet-financiële instellingen
Fonds in fonds	27%	10%	17%	19%	20%	19%	6%	19%	3%	30%	4%	Fonds in fonds
Publieke sector	11%	5%	7%	6%	28%	14%	25%	6%	9%	5%	21%	Publieke sector
Familie fondsen en privé personen	20%	32%	24%	18%	28%	36%	28%	17%	36%	17%	44%	Familie fondsen en privé personen
Academische instellingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	Academische instellingen
Sovereign Wealth Fund (SWF)	0%	0%	10%	10%	0%	2%	0%	7%	0%	4%	1%	Sovereign Wealth Fund (SWF)
Overige	11%	8%	1%	6%	2%	10%	12%	10%	34%	4%	11%	Overige
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Totaal

De publieke sector en de familie fondsen en privé personen focussen zich met name op venture- en groeikapitaal

Herkomst verworven fondsen (venture- en groeikapitaal) 2008 – 2018

in € mln

Verdeling (%) van herkomst van verworven fondsen

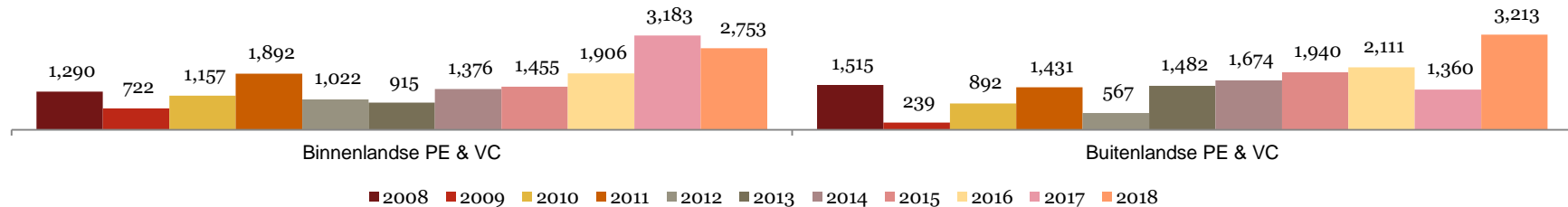
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
16%	8%	0%	2%	7%	1%	5%	2%	2%	3%	11%	Banken
1%	11%	17%	51%	9%	0%	1%	14%	0%	2%	3%	Pensioenfondsen
0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	Kapitaalmarkt
0%	1%	0%	0%	0%	26%	0%	4%	5%	1%	5%	Verzekeringsmaatschappijen
11%	12%	32%	5%	15%	24%	17%	6%	4%	22%	7%	Niet-financiële instellingen
25%	17%	17%	14%	16%	0%	25%	2%	6%	2%	7%	Fonds in fonds
4%	11%	10%	18%	26%	29%	24%	42%	31%	20%	27%	Publieke sector
7%	20%	11%	10%	20%	16%	14%	14%	16%	26%	34%	Familie fondsen en privé personen
2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	Academische instellingen
0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	Sovereign Wealth Fund (SWF)
35%	19%	14%	0%	7%	4%	15%	16%	36%	24%	7%	Overige
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Totaal

Geografische splits

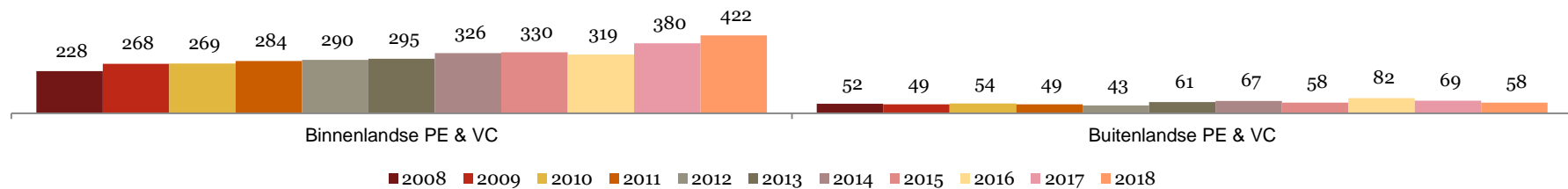
Het aantal investeringen is toegenomen voor binnenlandse PE's en VC's en afgenomen voor buitenlandse. Maar, de investeringen die gemaakt zijn, zijn wel veel hoger in waarde voor buitenlandse PE's en VC's.

Investerings door Nederlandse en buitenlandse PE & VC in Nederland 2008-2018

Investerings – in € miljoenen

Investerings – in aantal ondernemings

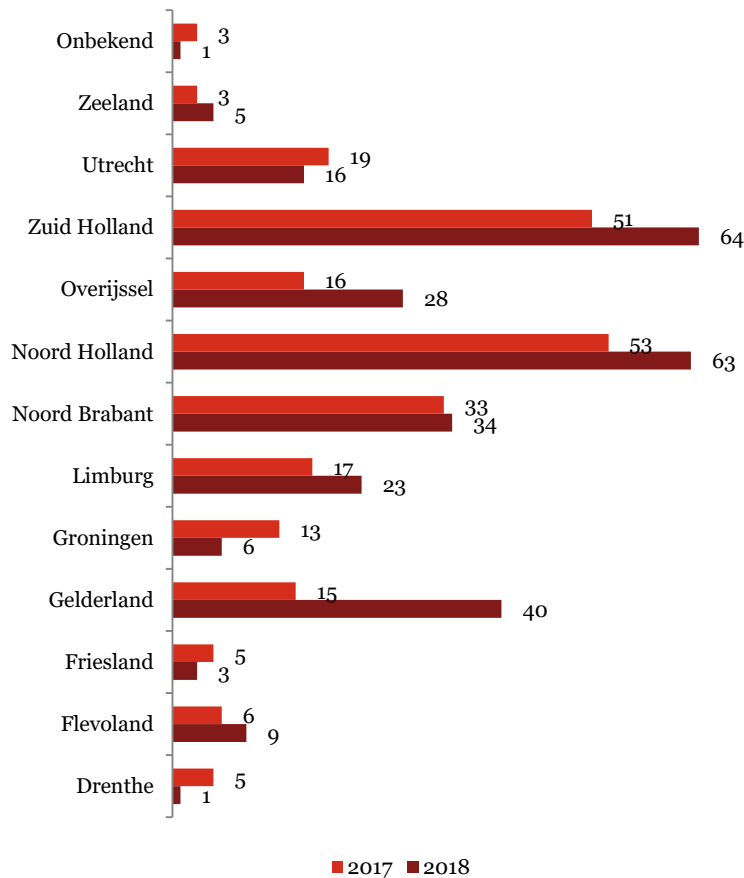

Noot: Het totaal zoals eerder is opgenomen, is lager dan de op deze pagina vermelde aantallen. De verklaring hiervoor is dat in de bovenstaande getallen de NL PE investeringen in het buitenland zijn opgenomen

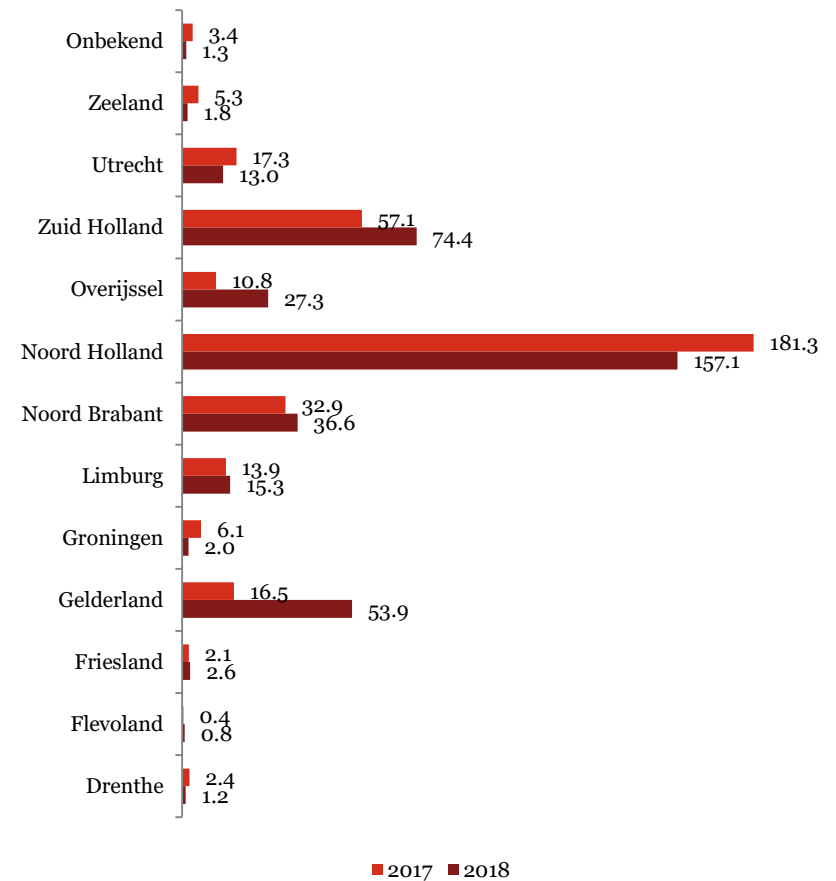
De meeste regionale ontwikkelingsmaatschappijen hebben meer geïnvesteerd in 2018 t.o.v. 2017. Naast Noord Holland en Zuid Holland is Gelderland dit jaar ook meer en in grotere getalen gaan investeren

Regionale split van venture capital investeringen in Nederlandse ondernemingen op basis van aantallen en waarde

Aantal investeringen 2017 – 2018

Waarde in € miljoen investeringen 2017 – 2018

Trends en samenvatting

Onderwerp	Bevindingen
 Investerings	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Totaal geïnvesteerde bedrag in Nederlandse ondernemingen is voor het zesde jaar op rij gestegen, en op het hoogste punt van afgelopen 10 jaar ✓ Groei early stage investeringen in volume en bedragen in 2018, belangrijke rol voor CVC's en groeikapitaal ✓ Meeste activiteit in consumenten goederen, zakelijke en industriële producten, chemie, ICT
 Desinvesteringen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Meer desinvesteringen en een hoger totaal gedesinvesteerd bedrag in 2018 t.o.v. 2017 ✓ Gedesinvesteerde bedrag is wel aanmerkelijk lager dan geïnvesteerde bedrag, reden hiervoor zijn relatief lage investeringen (volumes en bedrag) 5-7 jaar geleden die nu ge-exit worden ✓ Minder aan strategische partijen verkocht, maar wel voor hogere bedragen ✓ Verkoop aan PE's in bedragen is aanzienlijk gedaald t.o.v. 2017
 Fondsenwerving	<ul style="list-style-type: none"> ✓ CVC's en groeikapitaal hebben relatief groot deel van fondsen geworven ✓ Herkomst van verworden fondsen komt relatief vaak van families en/of privé personen
 Geografische splits	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Voor lager bedrag geïnvesteerd door Nederlandse PE en VC's t.o.v. vorig jaar, maar in meer ondernemingen ✓ Voor meer geïnvesteerd door buitenlandse PE en VC's in Nederland, maar in minder ondernemingen ✓ Groei in aantal investeringen door regionale ontwikkelingsmaatschappijen, voornamelijk in Gelderland

---

Important notice

This report contains information obtained or derived from a variety of sources. PwC has not sought to establish the reliability of those sources or verified the information so provided. Accordingly no representation or warranty of any kind (whether express or implied) is given by PwC to any person as to the accuracy or completeness of the report. Moreover the report is not intended to form the basis of any investment decisions and does not absolve any third party from conducting its own due diligence in order to verify its contents. PwC accepts no duty of care to any person for the preparation of the report. Accordingly, regardless of the form of action, whether in contract, tort or otherwise, and to the extent permitted by applicable law, PwC accepts no liability of any kind and disclaims all responsibility for the consequences of any person acting or refraining to act in reliance on the report or for any decisions made or not made which are based upon such report.

‘PwC’ is the brand under which member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) operate and provide services. Together these firms form the PwC network. Each firm in the network is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way.